

Julian Key, Foto Rony Heirman.

Roel D'Haese, Foto Rony Heirman.

[B] ONTMOETINGEN EN SAMENZWERINGEN. FOTOGRAAF RONY HEIRMAN

Op de achterzijde van het fotoboek over het werk van Rony Heirman (°Lokeren, 1936) staat een zelfportret. Ernstig kijkend, onderzoekend, bril op het voorhoofd, zelfs wat uitdagend. Wie hem niet kent, krijgt een andere persoon te zien dan wie hij in de omgang is. Want zijn tomeloze energie is niet te stuiten, zijn bonhomie aanstekelijk, zijn flair legendarisch en zijn gulle lach onweerstaanbaar. Met die ingrediënten ontwapent hij ieder model dat hij met zijn fotocamera benadert. Of het nu kunstenaars zijn, politici of verzamelaars, het doet er voor hem niet toe. Hij bewondert hen, maar kijkt niet naar hen op; voor enkele minuten zijn het zijn objectieve modellen die hij voor altijd vastlegt op zijn fotonegatief.

Het is de kunst van een goede portrettitist dat hij niet uitsluitend de materiële fysionomie van een persoon weergeeft, maar dat hij tevens zijn psychologie daarin vastlegt. Dat betekent dat hij die tracht te vangen in de korte tijd dat de fotosessie

duurt. Heirman is al zijn hele leven met kunstenaars en publieke personen omgegaan. Hij is aanwezig op vernissages, op ateliers, op sociale evenementen. Daar leerde hij zijn modellen kennen, zag hoe ze zich maatschappelijk gedroegen en bewaarde die kennis op de harde schijf van zijn geheugen. En die werd dan gebruikt om later een portret te maken. Door zijn sociale openheid, door zijn overdonderende levenslust, gepaard aan een perfecte technische bagage, kan hij snel en adequaat iemand in een positie manoeuvreren die tot een origineel portret leidt.

In bepaalde gevallen ensceneert hij, maakt hij een compositie en creëert hij zelf een kunstwerk. Wijlen beeldhouwer Roel D'Haese liet hij op een bronzen beeldsokkel in lotushouding plaatsnemen, refererend aan de filosofische inzichten van de kunstenaar. Wijlen Hugo Claus en zijn echtgenote Veerle plaatste hij in een arcadische omgeving, zij als een nimf liggend op een stenen tafel en hij als een staande sater. Guy Verhofstadt op campagne plaatst hij zittend tussen twee kinderen met een grote hond op het voorplan. Roger Raveel, aan een tafel zittend in de tuin tegen een witte achtergrond waartegen

Joseph Beuys, Foto Rony Heirman

zijn schaduw als een schilderij afsteekt. En zo kunnen er nog tientallen voorbeelden aangehaald worden. Sommige, bewust artistieke portretten zijn bekende iconen geworden: opnieuw Hugo Claus, maar dit keer met Elly Overzier, wijlen Karel Geirlandt in close-up met zijn relativerende glimlach en bril in de hand, Joseph Beuys met de onafscheidelijke hoed, in profiel, de ogen gesloten.

Interessant zijn ook de pagina's waar hij niet te beroerd is om inzicht te geven in zijn manier van werken. Hij print een haast volledige reeks vierkante 6 x 6 negatieven af als een contactafdruk (het niet bewerkte negatief als positief beeld). Het zijn opnamen tijdens een voorbereiding van een tentoonstelling over en met de schilder Pierre Alechinsky. Willekeurige shots waarop Heirman met een stift heeft gemarkeerd welk gedeelte hij zal gebruiken voor een definitieve foto. Het is een klassieke werkwijze, maar weinig fotografen laten in een fotoboek in hun kaarten kijken. Het bewijst dat deze fotograaf geen geheimen heeft, dat hij open en bloot toont hoe zijn foto's tot stand komen. Er zijn ook contactafdrukken van een sessie met de nog jonge schilder Raoul De Keyser.

Daar zijn geen uitsneden gemaakt omdat ieder van de twaalf opnamen een bijna volmaakt beeld is.

Heirman is altijd nauw betrokken geweest bij het toenmalige Museum voor Hedendaagse Kunst in Gent (nu S.M.A.K.). Hij was bevriend met Jan Hoet en Karel Geirlandt. Zo kwam hij in contact met alle belangrijke binnen- en buitenlandse kunstenaars die het museum aantrok. Hij gebruikte die gelegenheden om relaties en vriendschappen op te bouwen met een internationale kunstwereld die hij op gepaste tijd voor zijn camera brengt, spontaan of geposeerd. Hij is een meester in de fotografische portretkunst, zowel vormelijk als inhoudelijk. Het is al gezegd dat hij een fysio-psychologische weergave van zijn modellen nastreeft. Door zijn open geest en dwingende persoonlijkheid, zijn gulzige nieuwsgierigheid en zijn spontane creativiteit bloeit er tussen de modellen en hemzelf telkens een soort samenzwering, een complot, een verstandhouding die alle gêne wegneemt, zodat er een natureel ontstaat zelfs wanneer hij, zoals op de coverfoto van de grafisch ontwerper Julian Key, zijn model een pelsmuts laat opzetten – wat een hilarische foto oplevert. Dat kon alleen maar

Hugo Claus en Elly Overzier, Foto Rony Heirman.

gebeuren wanneer beide partijen samen het spel speelden.

Hij weet ook soms vertederende situaties te creëren, zoals in het dubbelportret van de klarinetten Walter en Anne Boeykens, waarbij boven de – toevallig? – gekruiste instrumenten de dochter respect- en liefdevol opkijkt naar haar vader. Zulke situaties zijn het gevolg van een vertrouwensrelatie, waardoor een paar woordjes van de fotograaf volstaan – “Kijk eens even naar je vader” – om hét juiste moment tot stand te brengen en af te drukken. Ook in bepaalde reportages zoekt hij dat juiste moment, zoals bij het portret van koningin Beatrix waarbij de vorstin op het voorplan staat en kort achteraan, netjes links en rechts van haar, koningin Paola en koning Albert, die ieder een andere kant uitkijken. Dat er rechtsonder op de foto een onscherpe hand te zien is, brengt de compositie hier niet in het gedrang.

Het is vreemd – maar misschien ook weer niet – dat de reportagefoto's uit China en Hongkong niet hoger reiken dan wat de betere liefhebbers van hun reis zouden meebrengen en de twee voorbeelden van portretten die afgedrukt werden, missen de drive die

we gewoon zijn. Het bewijst dat Heirman pas echt kan functioneren wanneer hij voldoende affiniteit heeft met een omgeving en met de personen die hij in beeld brengt.

Deze *Ontmoetingen* van Rony Heirman is een boek waarvan je kunt blijven genieten. Eerst en vooral van de artistieke kwaliteiten van de fotograaf en dan, in tweede instantie, van de unieke documentaire inhoud.

LUDO BEKKERS

RONY HEIRMAN, *Ontmoetingen*, Lannoo, Tiel, 2010, 160 p.